ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 21.6.2021 г.
COM(2021) 339 final

2021/0163 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словакия

{SWD(2021) 161 final}

2021/0163 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словакия

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост[1], и по-специално член 20 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) Пандемията от COVID-19 оказа отрицателно въздействие върху икономиката на Словакия. През 2019 г. брутният вътрешен продукт на глава от населението (БВП на глава от населението) на Словакия е бил 55 % от средния за ЕС. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2021 г. реалният БВП на Словакия е намалял с 4,8 % през 2020 г. и се очаква да намалее кумулативно с 0,2 % през периода 2020—2021 г. По-дългосрочните аспекти, които оказват въздействие върху средносрочните икономически резултати, включват по-конкретно концентрация на стопанската дейност в традиционните производствени отрасли с ниски равнища на иновации и добавена стойност на фона на недостиг на умения; нещо повече, голямата регулаторна тежест и слабостите в публичната администрация и съдебната система възпрепятстват частните инвестиции.

(2) На 9 юли 2019 г. и на 20 юли 2020 г. Съветът отправи препоръки към Словакия в контекста на европейския семестър. По-специално Съветът препоръча да се предприемат мерки в подкрепа на икономическото възстановяване, като същевременно се запази устойчивостта на публичните финанси в дългосрочен план; да се укрепи устойчивостта на здравната система; да се подобрят качеството и приобщаващият характер на образованието на всички равнища и да се насърчават уменията; икономическата политика да се съсредоточи върху инвестиции в цифровия и екологичния преход и други области, като се отчитат регионалните различия; да се подобрят ефективността и професионалната почтеност на съдебната система, борбата с корупцията и изпирането на пари, както и да се осигурят качествени обществени услуги и благоприятна стопанска среда. След като направи оценка на напредъка по изпълнението на тези специфични за държавата препоръки към момента на представяне на плана за

[1] ОВ L 57, 18.2.2021, стр. 17—75.

възстановяване и устойчивост, Комисията констатира, че е постигнат значителен напредък по отношение на препоръките за предприемане на всички необходими мерки за ефективно справяне с пандемията и осигуряване на подходящо заместване на доходите.

(3) [В препоръката на Съвета относно икономическата политика на еврозоната на държавите членки от еврозоната се препоръчва да предприемат действия, включително чрез плановете си за възстановяване и устойчивост, за да осигурят, наред с другото, политическа позиция в подкрепа на възстановяването и да подобрят допълнително вътрешното сближаване, устойчивостта и устойчивия и приобщаващ растеж. В препоръката на Съвета се препоръчва също така укрепване на националните институционални рамки, за да се гарантира макрофинансовата стабилност, да се завърши изграждането на икономическия и паричен съюз (ИПС) и да се засили международната роля на еврото.] [If the Council recommendation is not adopted by the time of the CID adoption, the recital will be removed].

(4) На 29 април 2021 г. Словакия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Това бе предшествано от процес на консултации, проведени в съответствие с националната правна уредба, с местни и регионални органи, социални партньори, организации на гражданското общество, младежки организации и други заинтересовани страни. Националната ангажираност с плановете за възстановяване и устойчивост е в основата на тяхното успешно изпълнение и трайно въздействие на национално равнище и надеждност на европейско равнище. В съответствие с член 19 от посочения регламент Комисията направи оценка на целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент.

(5) Плановете за възстановяване и устойчивост следва да способстват за общите цели на Механизма за възстановяване и устойчивост, създаден с Регламент (ЕС) 2021/241, и на Инструмента на ЕС за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета[2], за да се подкрепи възстановяването след кризата с COVID-19 и за да се насърчи икономическото, социалното и териториалното сближаване на Съюза, като се допринася за шестте стълба, посочени в член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(6) Изпълнението на плановете за възстановяване и устойчивост на държавите членки ще представлява координирано усилие за инвестиции и реформи в целия Съюз. Чрез координираното и едновременно осъществяване на реформите и инвестициите и изпълнението на трансгранични проекти тези реформи и инвестиции взаимно ще се подсилват и ще доведат до разпространение на положителните ефекти на цялата територия на Съюза. Поради това около една трета от въздействието на Механизма върху растежа и създаването на работни места в държавите членки ще се дължи на разпространението на ефектите от други държави членки.

[2] Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19 (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 23).

Уравновесен отговор, допринасящ за шестте стълба

(7) В съответствие с член 19, параграф 3, буква а) и раздел 2.1 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 планът за възстановяване и устойчивост представлява до голяма степен (рейтинг „А“) всеобхватен и адекватно уравновесен отговор на икономическото и социалното положение, като по този начин допринася по подходящ начин и за шестте стълба, посочени в член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241, като се вземат предвид специфичните предизвикателства на съответната държава членка и разпределените ѝ финансови средства.

(8) В плана е предложен балансиран набор от реформи и инвестиции, насочени едновременно към последиците от пандемията от COVID-19 и към основните структурни социалноикономически и свързани с околната среда предизвикателства, засягащи Словакия, като се преследват цели, свързани със сближаването, и се допринася за постигането и на шестте стълба, посочени в член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241. В него са представени широк кръг от мерки за иновативна икономика, подпомагаща икономическия растеж, по-специално чрез инвестиране в екологичния и цифровия преход, включително чрез инвестиране в образование и умения. Основната цел е да се постигне устойчив растеж и ориентирана към бъдещето трансформация на словашката икономика и общество, като по този начин се повиши качеството на живот. В плана е акцентирано върху пет ключови области на политиката: екологична икономика, образование, наука и иновации, здравеопазване и публична администрация и цифровизация. И за петте ключови области в плана са предоставени изрични и последователни обяснения на това как те допринасят за шестте стълба. Подобен подход способства да се гарантира, че всеки стълб е разгледан изчерпателно.

(9) Екологичният преход и цифровата трансформация на икономиката са в основата на структурата на плана. Включените в плана екологични реформи и инвестиции имат за цел увеличаване на възобновяемите енергийни източници и интегрирането им в електроенергийната мрежа, подобряване на енергийните и екологичните характеристики на сградите, увеличаване на дела на устойчивите видове транспорт и декарбонизация на промишлените процеси, като по този начин допринасят за постигане на целите за смекчаване на последиците от изменението на климата и за намаляване на замърсяването на въздуха. Предвидени са важни реформи и инвестиции за повишаване на устойчивостта на ландшафта и екосистемите към изменението на климата с акцент върху съживяването на водните течения. Цифровите реформи и инвестициите в цифровизация следва да спомогнат за модернизирането на Словакия, като се подкрепят областите с най-голям недостиг на инвестиции. Те включват по-конкретно цифровизация на обществените услуги и училищата, развитие на цифровите умения и подпомагане на иновациите.

(10) В плана са представени целенасочени действия на политиката от значение за интелигентния, устойчив и приобщаващ растеж. Очаква се потенциалът за иновации и повишаването на производителността да бъдат стимулирани чрез мерки за подобряване на екосистемата за научни изследвания, развитие и иновации, на бизнес средата, на качеството и подходящата насоченост на висшето образование, както и на образователните постижения, в т.ч. реформа на учебните програми в училищното образование и подобряване на подготовката на учителите. Малките и средните предприятия следва да се възползват от

силния тласък при търсенето вследствие на инвестициите, подкрепени чрез плана, както и от целевата помощ за иновации и цифровизация. В плана са посочени правилните социално-икономически предизвикателства пред социалното и териториалното сближаване и са включени целесъобразни действия за преодоляването им. Целта му е по-специално да се засили приобщаването към системата на образованието на децата със специални образователни потребности и децата в неравностойно социално-икономическо положение, включително ромското население. Съображенията, свързани със сближаването, и регионалните различия са разгледани чрез амбициозна реформа на болничните грижи, както и чрез мерки за цифровизация на публичната администрация. С плана се очаква също така да се подобрят устойчивостта на здравеопазването, както и икономическата, социалната и институционалната устойчивост. В сферата на здравеопазването в плана е представен цялостен набор от реформи и инвестиции, насочени към подобряване на устойчивостта, ефикасността, достъпността и качеството на здравната система на Словакия. Инвестициите са ориентирани основно към болничните грижи, дългосрочните грижи, психичното здраве и първичната медицинска помощ. Инвестициите в системи и инфраструктура за ранно предупреждение може потенциално да подобрят капацитета за реакция при кризи. Пенсионната реформа се очаква да направи Словакия по-малко уязвима на рискове, свързани с устойчивостта. Политиките, насочени към следващото поколение, са обхванати по-специално в изчерпателния пакет от мерки, предназначени да подобрят образованието на всички равнища — от образованието и грижите в ранна детска възраст до висшето образование.

Справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в специфичните за всяка държава препоръки

(11) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) и раздел 2.2 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 се очаква планът за възстановяване и устойчивост да допринесе за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата (рейтинг „A“), посочени в съответните специфични за държавата препоръки, включително техните фискални аспекти, отправени към съответната държава членка, или предизвикателствата, идентифицирани в други относими документи, официално приети от Комисията в рамките на европейския семестър.

(12) Може да се счита, че препоръките, свързани с незабавния отговор на фискалната политика на пандемията, попадат извън обхвата на плана за възстановяване и устойчивост на Словакия, независимо от факта, че Словакия като цяло е реагирала адекватно и в достатъчна степен на непосредствената необходимост от подкрепа на икономиката чрез фискални средства през 2020 г. и 2021 г., в съответствие с разпоредбите на общата клауза за дерогация. Освен това препоръката за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2020 г. вече не е актуална както поради изтичането на съответния бюджетен период, така и поради задействането през март 2020 г. на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж, в контекста на пандемичната криза.

(13) Планът включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които допринасят за ефективното преодоляване на всички или на значителна част от икономическите и социалните предизвикателства, посочени в специфичните за държавата препоръки, отправени към Словакия от Съвета в

рамките на европейския семестър през 2019 г. и 2020 г., по-специално относно приобщаващото образование, публичното управление и инвестициите за повишаване на производителността в екологичния и цифровия преход, както и приноса му за намаляване на регионалните различия.

(14) Предизвикателството за ускоряване на екологичния и цифровия преход е разгледано уместно чрез набора от мерки, включени в плана за възстановяване и устойчивост на Словакия. Дългогодишните предизвикателства в областта на образованието, грижите за детето, здравното обслужване, както и на научните изследвания, развитието и иновациите, също са разгледани с всеобхватни мерки, с които се очаква отстраняването на най-сериозните слабости, като ниското качество и недостатъчно приобщаващият характер на образованието, разпокъсаната координация на политиката в областта на научните изследвания, развитието и иновациите, недостатъчното сътрудничество между публичния и частния сектор и слабите резултати в сферата на научните изследвания, развитието и иновациите. Предложените в плана допълнителни мерки за подобрения в съдебната система, възлагането на обществени поръчки и борбата с изпирането на пари могат да допринесат за ефективно справяне с много от основните предизвикателства. Освен това няколко реформи се очаква да подобрят дългосрочната устойчивост на публичните финанси.

Принос към потенциала за растеж, създаването на работни места и икономическата, социалната и институционалната устойчивост

(15) В съответствие с член 19, параграф 3, буква в) и раздел 2.3 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 се очаква планът за възстановяване и устойчивост да има силно въздействие (рейтинг „А“) върху укрепването на потенциала за растеж, създаването на работни места и икономическата, социалната и институционалната устойчивост на Словакия, като допринася за прилагането на Европейския стълб на социалните права, включително чрез насърчаване на политиките за децата и младите хора, както и за смекчаването на икономическото и социалното въздействие на кризата във връзка с COVID-19, като при това засилва икономическото, социалното и териториалното сближаване и конвергенцията в рамките на Съюза.

(16) Симулациите на Комисията показват, че планът има потенциал да увеличи БВП на Словакия средно между 1,3 % и 1,8 % през периода 2021—2026 г.[3]. Очаква се изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост да допринесе значително за икономическия растеж и създаването на работни места в Словакия. Инвестициите, включени в плана, следва да дадат тласък на съвкупното търсене в краткосрочен и в средносрочен план, като подобрят цикличната позиция на словашката икономика и по този начин бъдат смекчени неблагоприятните икономически последици от кризата във връзка с COVID-19. Особено полезно в това отношение е насочването на инвестициите към проекти за изграждане и обновяване, в пълно съответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди, от голяма полза в това отношение, като се вземе предвид

[3] Тези симулации отразяват цялостното въздействие на Инструмента на Европейския съюз за възстановяване (NGEU), което включва и финансиране за ReactEU, както и предоставяне на повече средства за програмите „Хоризонт“, InvestEU, Фонда за справедлив преход (ФСП), развитието на селските райони и резерва RescEU. Тази симулация не включва възможното положително въздействие на структурните реформи, което може да бъде значително.

тежкият удар, понесен от строителния сектор на Словакия вследствие на пандемията.

(17) В средносрочен и дългосрочен план инвестициите, заедно със заплануваните реформи, се очаква да спомогнат за преодоляване на настоящите предизвикателства пред потенциала за растеж и да улеснят прехода на държавата към по-диверсифициран икономически модел с по-голям акцент върху дейностите с по-висока добавена стойност. Това следва да помогне на словашката икономика да остане конкурентоспособна и устойчива и да се приспособи към тенденциите за автоматизация и цифрова промяна в промишления сектор. Поради това се очаква изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост да повиши потенциалното производство и да окаже трайно въздействие върху икономическите показатели на Словакия. Повечето от тези трайни въздействия се дължат на мерки за насърчаване на дейностите за научни изследвания, развитие и иновации, като например реформата на управлението в областта на научните изследвания, развитието и иновациите, чрез която се подобряват едновременно координацията и финансирането. Това следва и от усъвършенстването на човешкия капитал и на размера и набора от умения на работната сила, чрез разширяване на предучилищното образование, реформиране на учебните програми на училищата и подобряване на качеството и подходящата насоченост на висшето образование, предназначени да повишат производителността в Словакия.

(18) С плана се очаква да се намалят социалните неравенства и териториалните различия в държавата. В източната и централната част на Словакия се наблюдават значително по-слаби резултати, отколкото в западната част на държавата, по отношение на различни взаимосвързани социални и засягащи пазара на труда показатели, като делът на висококвалифицираните работници, дълготрайната и младежката безработица и делът на децата, записани в заведения за предучилищно образование. Предизвикателствата, свързани с неравенствата в образованието, се очаква да бъдат преодолени чрез реформата на учебните програми в училищното образование, с която се насърчават ключови компетентности и цифрови умения, и чрез създаването на система от мерки за подкрепа в образованието. Тъй като образователните постижения на учащите се определят до голяма степен от тяхната социално-икономическа среда, в плана са включени реформи, насочени към подобряване на достъпността и качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст, подобряване на услугите по консултиране, ограничаване на сегрегацията и премахване на обучението на две смени в училищата. Очаква се с тези реформи да се намали преждевременното напускане на училище, особено сред учениците в неравностойно положение, като по този начин се допринася за повишаване на социалната мобилност и равните възможности. Всеобхватните реформи и инвестиции във висшето образование се очаква да подобрят неговото качество и подходяща насоченост чрез промяна на системите за управление, финансиране, акредитация и научна оценка. Създаването на формални услуги за дългосрочни грижи заедно с детските градини следва да облекчи прекомерната тежест върху семействата, особено върху жените, полагащи грижи за нуждаещи се от грижи лица, и да им даде възможност да участват на пазара на труда. Тези политики са в съответствие с принципите на Европейския стълб на социалните права.

(19) По-широкото осигуряване на грижи за психичното здраве е в съответствие със стратегията за деинституционализация. Освен това акцентът върху предоставянето на услуги за дългосрочни грижи в домашни условия и в общността, укрепването на палиативните медицински грижи и справянето с разпокъсаното управление на този сектор са важни стъпки към насърчаване на достъпа до качествени услуги за дългосрочни грижи на приемливи цени. Модернизирането на болничната мрежа следва да помогне за повишаване на качеството и разходната ефективност на здравните услуги, като същевременно се подобри тяхната достъпност и в по-слабо развитите райони. Това следва да се постигне и посредством инвестиции, насочени към подобряване на достъпността на услугите за първична медицинска помощ в районите с недостатъчно обслужване. Инвестициите в инфраструктура, свързана с екологичния преход, по-специално програма за енергийно обновяване на сградите, следва да разкрият нови възможности за работа в строителния сектор в цяла Словакия, включително за нискоквалифицирани работници.

Ненанасяне на значителни вреди

(20) В съответствие с член 19, параграф 3, буква г) и раздел 2.4 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 се очаква планът за възстановяване и устойчивост да гарантира, че никоя от мерките (рейтинг „А“) за изпълнение на реформите и инвестиционните проекти, включени в плана за възстановяване и устойчивост, не нанася значителни вреди на екологичните цели по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета[4] (принцип за „ненанасяне на значителни вреди“).

(21) В съответствие с техническите насоки на Европейската комисия (2021/C 58/01) за „ненанасяне на значителни вреди“, Словакия е извършила цялостна оценка на всички свои мерки, включени в плана, за съответствието им с принципа за ненанасяне на значителни вреди. Потенциално вредното въздействие върху околната среда на всички съответни мерки е разгледано чрез подходящи гаранции и мерки за намаляване на въздействието от изменението на климата чрез механизмите за мониторинг. Тези мерки за намаляване на въздействието от изменението на климата са отразени в ключовите етапи и целите, приложими по отношение на декарбонизацията на промишлеността, енергийното обновяване на сгради, включително подмяната на котли, водноелектрическата енергия, използването на биомаса, схемите за инвестиции в научни изследвания, развитие и иновации и финансовите инструменти в подкрепа на иновациите.

Принос към екологичния преход, включително биологичното разнообразие

(22) В съответствие с член 19, параграф 3, буква д) и раздел 2.5 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 планът за възстановяване и устойчивост съдържа мерки, които допринасят до голяма степен (рейтинг „А“) за екологичния преход, включително за биологичното разнообразие, или за преодоляване на предизвикателствата, които произтичат от него. Мерките в подкрепа на целите в областта на климата възлизат на сума, която представлява 43 % от общия размер на отпуснатите по плана средства, изчислени в съответствие с методологията,

[4] Регламент(ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

предвидена в приложение VI към Регламент (ЕС) 2021/241. В съответствие с член 17 от Регламент (ЕС) 2021/241 планът за възстановяване и устойчивост е в съответствие с информацията, включена в националния план в областта на енергетиката и климата до 2030 г.

(23) Реформите и инвестициите във възобновяеми енергийни източници, насочени по-специално към подобряване на достъпа на възобновяеми енергийни източници до електроенергийната мрежа, заедно с амбициозната програма за енергийно обновяване на сгради въз основа на стандарти за висока енергийна ефективност, както и схемата за декарбонизация на промишлеността, се очаква да помогнат на Словакия да постигне своите цели за декарбонизация до 2030 г. и да подкрепят прехода към кръгова икономика. Чрез обширен пакет от реформи и инвестиции в транспортния сектор следва да бъдат подпомогнати електромобилността, обществеият пътнически транспорт и интермодалният транспорт на стоки. Очаква се това да даде тласък на цялостната екосистема за мобилност, което следва да бъде от полза за словашката икономика.

(24) Реформите и инвестициите, свързани с устройственото планиране, опазването на природата и управлението на водите, се очаква да помогнат за справянето с предизвикателствата пред Словакия, свързани с адаптирането към изменението на климата и опазването на водните източници, природата и биологичното разнообразие.

Принос към цифровия преход

(25) В съответствие с член 19, параграф 3, буква е) и раздел 2.6 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 планът за възстановяване и устойчивост съдържа мерки, които допринасят в голяма степен (рейтинг „А“) за цифровия преход или за преодоляване на предизвикателствата, които произтичат от него. Мерките в подкрепа на целите в областта на цифровия преход възлизат на сума, която представлява 21 % от общия размер на отпуснатите по плана средства, изчислени в съответствие с методологията от приложение VII към Регламент (ЕС) 2021/241.

(26) В плана е предложен амбициозен пакет от мерки, обхващащи цифровата трансформация на словашката икономика и общество. В основата на мерките в сферата на образованието са поставени цифровите умения, като се съчетават преработени учебни програми, обучение на учителите и инвестиции в цифрово оборудване за училищата, заедно с цифровизация във висшето образование. Успоредно с това планът включва разработването на стратегия за цифрови умения за възрастни лица от всички възрасти, за да се осигури тяхното включване в променящото се в резултат на цифровизацията общество. В плана също така се въвеждат мерки за създаване на ефективен модел на управление за цифровата трансформация. Това би следвало да благоприятства изграждането на цифрова екосистема и в крайна сметка да е от полза за икономиката като цяло. Подкрепата за цифровизацията на предприятията, с особен акцент върху МСП, следва да им позволи да останат конкурентоспособни чрез рационализиране на производствените процеси и използване на иновативни технологии.

(27) Качеството и достъпността на решенията за електронно управление следва да се подобрят благодарение на нова цифрова платформа за предоставяне на ориентирани към ползвателите обществени услуги, заедно с по-ефективно управление на ИТ ресурси в държавната администрация. За да допълни това

развитие на цифровите обществени услуги, Словакия има за цел да укрепи и стандартизира киберсигурността във всички сектори на държавната администрация. Участието в четири многонационални проекта за цифровизация, включително внедряване на центрове за цифрови иновации и присъединяване към проекта за европейски високопроизводителни изчислителни технологии, също подобрява приноса на плана в областта на цифровизацията.

Трайно въздействие

(28) В съответствие с член 19, параграф 3, буква ж) и раздел 2.7 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 се очаква планът за възстановяване и устойчивост да окаже трайно въздействие върху Словакия в голяма степен (рейтинг „А“).

(29) Планът на Словакия включва широк набор от структурни реформи, които се очаква да окажат трайно въздействие в много области на политиката, както и върху държавната администрация и институциите. По-специално се очаква реформите в съдебната система и реформите в борбата с корупцията и изпирането на пари да окажат трайно въздействие и поради това е важно тези реформи и тяхното изпълнение да са в съответствие с изискванията на правото на ЕС относно независимостта на съдебната власт . Особено важно е подходящото участие на съдебната власт, заинтересованите страни и гражданското общество в целия процес на реформиране. Освен това усилията за цифровизация в широк кръг институции и в държавната администрация ще повишат ефикасността на структурно равнище и ще подобрят качеството на обществените услуги. Чрез цялостен пакет от реформи на всички равнища на образованието следва да се подобри базата от умения на населението. Очаква се реформите в сферата на здравеопазването и социалните грижи да подобрят ефективността и ефикасността на здравната система, което от своя страна следва да подобри здравословното състояние на населението и да намали различията при здравните резултати между отделните социално-икономически групи.

(30) Очаква се инвестиционните мерки да подпомогнат и засилят положителното въздействие на структурните реформи в плана за възстановяване и устойчивост на Словакия. Значителните инвестиции за модернизиране на железопътната система следва да привлекат повече пътници към този устойчив вид транспорт, с което да се подпомогнат екологичният преход и регионалното сближаване. Зелените инвестиции в промишления сектор, включително в производството на енергия, следва да допринесат за декарбонизацията на този сектор и за по-чист въздух в цяла Словакия. Амбициозната програма за енергийна ефективност, съчетана с реформа за управление на строителните отпадъци, създава възможности за обновяване на сградния фонд с трайно въздействие върху намаляването на емисиите от този ключов сектор и засилване на неговия кръгов характер. Реформите в здравеопазването са подкрепени от инвестиции в болници и други лечебни заведения. С инвестициите също така се насърчават реформи в образованието, например чрез обезпечаване на цифрово оборудване, обучаване на учители, осигуряване на безпрепятствен достъп в сградите на средните училища и университетите или чрез изграждане на нови детски градини. Програмите за стипендии и развитие са насочени към подобряване на достъпа и интернационализиране на висшето образование. Също така, чрез мащабна инвестиционна програма следва да се влее финансиране в реформирана система за научни изследвания и иновации, повишаваща привлекателността на Словакия както за предприятията, така и за квалифицирани работници, която

освен това има значителен потенциал за диверсифициране на икономиката с дейности с по-висока добавена стойност. Трайното въздействие на плана може да бъде засилено и чрез полезни взаимодействия между плана и други програми, включително тези, финансирани от фондовете на политиката на сближаване, по-специално чрез преодоляване по същество на дълбоко вкоренените териториални предизвикателства и насърчаване на балансирано развитие.

Мониторинг и изпълнение

(31) В съответствие с член 19, параграф 3, буква з) и раздел 2.8 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 мерките, предложени в плана за възстановяване и устойчивост, са подходящи (рейтинг „A“), за да се гарантират ефективен мониторинг и изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително предвидения график, ключовите етапи и целите, както и свързаните с тях показатели.

(32) Словакия създава всеобхватна система за изпълнение с водеща роля на Националния орган за изпълнение и координация, който е отговорен за изпълнението на ключовите етапи и целите и подаването на искания за плащане. За тази цел Националният орган за изпълнение и координация ще бъде оправомощен да изисква информация от всички участващи субекти — изпълнители, посредници, бенефициери и други заинтересовани лица — относно състоянието на изпълнението на реформите и инвестициите, включително на съответните ключови етапи и цели. Като цяло обхватът и естеството на ключовите етапи и целите са изчерпателни и съгласувани. Графикът на ключовите етапи и целите е разумен, като реформите са заложени в началото и осигуряват основата за инвестициите. Ключовите етапи и целите се оценяват като добре проектирани с надеждни показатели, които позволяват подходящ мониторинг и оценка по време на изпълнението.

(33) Държавите членки следва да гарантират, че финансовата подкрепа по линия на Механизма се съобщава и признава в съответствие с член 34 от Регламент (ЕС) 2021/241. По линия на Инструмента за техническа подкрепа може да бъде поискана техническа подкрепа, за да се подпомогнат държавите членки при изпълнението на техния план.

Определяне на себестойност

(34) В съответствие с член 19, параграф 3, буква и) и раздел 2.9 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 представената в плана обосновка за размера на прогнозните общи разходи по плана за възстановяване и устойчивост е в умерена степен разумна и реалистична (рейтинг „B“). Тя съответства на принципа за ефективност на разходите и е съизмерима с очакваното въздействие върху националната икономика и обществото.

(35) Словакия предостави солидна обосновка, доказателства и методология за повечето разходи, които би следвало да направи съгласно плана. Равнището на предоставените прогнозни разходи, информация и подкрепящи документи, е относително високо. Използваните методологии често се отнасят до съпоставими проекти, осъществени в Словакия в близкото минало, включително с финансиране от Съюза. В случаите, когато това не е било възможно, с няколко малки изключения, често се правят разумни и реалистични прогнози с надеждни изчисления въз основа на информация от други държави членки или от

сертифицирани и независими институции. Референтните стойности за различни прогнозни разходи са основани на наличните пазарни цени. Словакия е представила валидиране на прогнозните разходи от независими органи само в ограничена степен, макар че за различни компоненти като независим валидиращ орган е посочен отдел „Икономическа ефективност“ (неразделна част от министерството на финансите). Защитните мерки за гарантиране на неговата независимост са обосновани.

(36) За ограничен брой мерки целевите разходи или референтните стойности на разходите не са толкова ясни, описани са по-скоро общо или се основават на недостатъчно съпоставима информация или на информация, чиято надеждност по-трудно може да бъде проверена. За някои прогнозни разходи, често защото инвестициите са първи по рода си (например в областите на възобновяемата енергия, научните изследвания, развитието и иновациите и цифровизацията), няма на разположение съпоставими референтни показатели за определяне на себестойността. В същото време, предвид липсата на сравними прецеденти и факта, че за методологиите „от долу нагоре“ до голяма степен са предоставени обяснения, Словакия е предложила задоволителни обяснения и обосновки за тези мерки.

(37) В очакване на финализирането на споразумението за партньорство и на програмата за програмния период на политиката на сближаване 2021 — 2027 г., границите с други източници на финансиране за проекти в сходни области невинаги са ясно указани. Словакия обаче е поела ангажимент да въведе солидни защитни мерки, за да гарантира, че се избягва двойно финансиране, както на равнище стратегия, така и на равнище проект, например за финансиране на други разходи по същата мярка. И накрая, размерът на очакваните общи разходи по плана за възстановяване и устойчивост е в съответствие с принципа на ефективност на разходите и е съизмерим с очакваното национално икономическо и социално въздействие.

Защита на финансовите интереси на Съюза

(38) В съответствие с член 19, параграф 3, буква й) и раздел 2.10 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 мерките, предложени в плана за възстановяване и устойчивост, както и допълнителните мерки, съдържащи се в настоящото решение, са адекватни (Рейтинг „А“), за да предотвратяват, разкриват и коригират корупция, измами и конфликти на интереси при използването на средствата, предоставени по посочения регламент. Очаква се, че чрез мерките ефективно ще бъде избегнато двойно финансиране по регламента и по други програми на Съюза. Това не засяга прилагането на други инструменти и механизми за насърчаване и осигуряване на спазването на правото на ЕС, включително за предотвратяване, разкриване и коригиране на корупцията, измамите и конфликтите на интереси, както и за защита на финансите на Съюза в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета.

(39) Като цяло определянето на участниците, отговорни за контрола и одита в Словакия, е добре обяснено и независимостта и разделението на функциите на одитния орган са изложени по ясен начин, включително това как те са залегнали в словашкото законодателство. Националният орган за изпълнение и координация е отговорен за изготвянето и предаването на заявленията за

изплащане на финансова подкрепа, декларацията за управление и обобщението на извършените одити. Обяснени са също така участниците в одита, техните взаимоотношения и административния капацитет, с който разполагат. Предоставена е на разположение изчерпателна информация относно предприетите мерки за справяне със сериозни нередности и относно лицата, отговорни за тези мерки. Отговорните лица ще преминат обучение, а защитата на лицата, сигнализиращи за нередности, е заложено в законодателството, като се очаква до септември 2021 г. службата за подаване на сигнали да започне да функционира пълноценно. Чрез проверките на управлението, извършвани от изпълнителни министерства/органи, освен липсата на сериозни нередности ще бъде проверено и изпълнението на ключови етапи и цели. Обяснени са мерките и механизмите за събиране, съхраняване и предоставяне на данни относно крайните получатели и задължението за водене на документация съгласно член 22, параграф 2, буква г) от Регламент (ЕС) 2021/241 е вменено на изпълнителните органи и бенефициерите. До момента на първото искане за плащане следва да бъде въведена и приведена в действие система за съхраняване на данните от мониторинга и изпълнението на Механизма. Системата следва да включва най-малко следните функционалности: а) осигуряване на събирането на данни и на мониторинг на изпълнението на ключовите етапи и целите; и б) събиране, съхраняване и осигуряване на достъп до данните, изисквани съгласно член 22, параграф 2, буква г), точки i)—iii) от Регламента. За тази цел трябва да бъде включен ключов етап.

(40) Заложени са цялостни мерки за откриване и избягване на двойното финансиране. Националният орган за изпълнение и координация ще работи за координиране на участниците, ангажирани с прилагането на Механизма. От плана става ясно, че отговорните координиращи органи за средствата по линия на Механизма и политиката на сближаване ще контактуват помежду си, за да се избегне двойно финансиране на етапа на програмиране и изпълнение Редът и условията за проверките за избягване на двойно финансиране на етапа на изпълнение не са много подробни. Словакия обаче е поела ангажимент да въведе солидни защитни мерки, за да гарантира, че се избягва двойно финансиране, както на равнище стратегия, така и на равнище проект В плана е предоставена подробна информация относно административния капацитет на администрацията за прилагането и одита на МВУ в Словакия. В него е предоставена също така обширна информация относно законовите мандати на различните органи, извършващи контрола по изпълнението на плана. Въпреки това голяма част от правните основания се съдържат в „*Закона за Механизма за възстановяване и устойчивост*“, който все още е проект. Това означава, че точният мандат и компетентност на координиращия орган и всички други изпълнителни органи изглежда ще бъдат известни едва след приемането на плана. Законът за Механизма за възстановяване и устойчивост ще е влязъл в сила по времето на първото искане за плащане и в този момент не следва да се допускат никакви съществени отклонения от описанието, предоставено в плана. За тази цел трябва да бъде включен ключов етап. Неговото изпълнение, както и изпълнението на ключовия етап, посочен в съображението по-горе, е предварително условие за всяко плащане по Механизма (с изключение на предварителното финансиране).

Съгласуваност на плана

(41) В съответствие с член 19, параграф 3, буква к) и раздел 2.11 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 планът включва до голяма степен (рейтинг „А“) мерки за изпълнение на реформи и публични инвестиционни проекти, които представляват съгласувани действия.

(42) Планът за възстановяване и устойчивост на Словакия представлява цялостен пакет от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции с изразен стремеж към реформиране. Планът е изграден върху три взаимосвързани стълба за иновативна и устойчива държава със здраво население и пет ключови области на политиката, които се прилагат посредством 18 компонента. Осигурени са полезни взаимодействия при тематичните компоненти, като компонентите, свързани с образованието, както и хоризонтално при редица компоненти, например при прилагането на изисквания за енергийна ефективност във връзка с енергийното обновяване на обществени сгради или при цифровия преход на държавната администрация. Систематично се включват инвестиции в нови информационни системи и инструменти за данни. Наблюдава се видим баланс между реформите и инвестициите във всеки компонент. Някои реформи се очаква да имат междусекторно въздействие върху ефективността на разходите, като например преразглеждането на законодателството в областта на обществените поръчки или подобренията в бизнес средата и съдебната система. Реформите като цяло са съсредоточени през първите години, като оптимизиране на болничната мрежа и реформа на управлението на научноизследователската, развойната и иновационната дейност, така че да се създадат условия за ефективни инвестиции. Взаимното допълване с подкрепата от финансиране по линия на политиката на сближаване е видимо, като е представено в компонентите и е обобщено на равнището на плана, доколкото е възможно на този етап. Границите невинаги са напълно ясни, тъй като споразумението за партньорство и програмата все още не са финализирани.

Равенство

(43) В плана се съдържат редица мерки, които се очаква да бъдат насочени към предизвикателствата пред държавата по отношение на равенството между половете и равните възможности за всички. По отношение на равенството между половете в плана е предвидена система за ранно предупреждение за предотвратяване на преждевременното напускане на училище, което засяга непропорционално жените в неравностойно положение. Тази система включва и възможности за индивидуално обучение и наставничество. За да се отговори на недостига на детски градини и на отражението му върху участието на жените на пазара на труда и на по-късен етап върху постиженията на децата в училище, следва да се въведе законно право на предучилищно образование за децата след навършени три години. Частта от плана, в която е разгледано приобщаването в образование, включва реформи и инвестиции за създаване на система от мерки за образователна подкрепа за ученици със специални образователни потребности, за модернизиране на програмите за обучение на учители, за намаляване на сегрегацията в сферата на образованието и за насърчаване на услугите за грижи в ранна детска възраст в маргинализираните ромски общности, както и за подобряване на достъпа до висше образование за студенти в неравностойно положение. Положението и нуждите на хората с увреждания са разгледани в няколко части на плана, включително по отношение на енергийното обновяване на сградите и подобряването на тяхната достъпност,

устойчивия транспорт, цифровизацията, социалните грижи и психиатричната здравна помощ. Разгледани са и предизвикателствата, пред които са изправени възрастните хора, по-специално чрез подкрепа за развитието на техните цифрови умения и подобряване на качеството и достъпността на системите за дългосрочни, социални и здравни грижи. В плана също така е включен хоризонтален механизъм за отчитане на равенството между половете и равните възможности за всички във фазата на изпълнение.

Самооценка на сигурността

(44) В плана за възстановяване и устойчивост на Словакия се потвърждава, че самооценката на сигурността по отношение на инвестициите в цифров капацитет съгласно Регламент (ЕС) 2021/241 се очаква да бъде неразделна част от етапа на изпълнение, като елемент от анализа и проектирането при разработването на нови ИТ системи. Словакия възнамерява да финансира инвестиции в цифрова свързаност от други източници.

Трансгранични и многонационални проекти

(45) В плана са предложени няколко трансгранични проекта, предимно за улесняване на цифровия преход. Той следва да осигури възможност на малките и средните предприятия да се възползват от услугите на мрежата от европейските центрове за цифрови иновации. Други проекти включват, наред с другото, инвестиция в компютър за свръхскоростни изчисления, който да бъде част от проекта за европейски високопроизводителни изчислителни технологии (EuroHPC), и възможен принос към инфраструктурата на ЕС за квантова комуникация и блокови вериги, така че да се подготвят трансгранични връзки с всички съседни държави членки. В плана е включена мярка за укрепване на електрическата връзка с Унгария, позволяваща свързване на повече вътрешни възобновяеми енергийни източници към вътрешната електроенергийна мрежа. Планът предвижда подкрепа за по-широко участие на словашки субекти в проекти по Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации, с която предприятията да бъдат стимулирани да реализират проекти с изразен иновативен характер, а изследователите и фирмите да имат достъп до международни консорциуми, като така се насърчава интернационализацията.

Процес на консултации

(46) В плана е включено резюме на процеса на консултации, проведен във връзка с неговата подготовка и изпълнение. Подготовката е започнала през лятото на 2020 г. Националният интегриран план за реформи, публикуван през октомври 2020 г. и изготвен с участието на заинтересовани страни, е осигурил аналитична основа за плана. От есента на 2020 г. при подготовката са взети предвид консултациите с по-широк кръг заинтересовани страни и с обществеността. В рамките на стандартизираната процедура за междуведомствени консултации са получени близо 2 500 становища. Органите положиха усилия да вземат предвид предложенията от обществеността и заинтересованите страни, които често са насочени към проблемите, свързани с околната среда и климата. Поради пандемията от COVID-19 обществените прояви в голямата си част бяха организирани онлайн.

(47) За фазата на изпълнение на плана се очаква да бъде създаден отговорен за плана правителствен съвет с качеството на консултативен орган, който да осигури

структуриран диалог с ключови заинтересовани страни. За да се гарантира ангажираността на съответните участници, е от решаващо значение по време на изпълнението на инвестициите и реформите, заложени в плана, да се привлекат всички местни органи и заинтересовани страни, включително социалните партньори.

Положителна оценка

(48) След положителната оценка на Комисията относно плана за възстановяване и устойчивост на Словакия с констатацията, че планът отговаря в задоволителна степен на критериите за оценка, определени в Регламент (ЕС) 2021/241, в съответствие с член 20, параграф 2 от посочения регламент, в настоящото решение следва да се определят реформите и инвестиционните проекти, необходими за изпълнението на плана, съответните ключови етапи, цели и показатели, както и сумата, предоставена от Съюза за изпълнението на плана под формата на безвъзмездна финансова подкрепа.

Финансово участие

(49) Прогнозните общи разходи за плана за възстановяване и устойчивост на Словакия възлизат на 6 575 000 000 EUR. Тъй като планът за възстановяване и устойчивост отговаря в задоволителна степен на критериите за оценка, определени в Регламент (ЕС) 2021/241, и освен това, тъй като размерът на прогнозните общи разходи за плана за възстановяване и устойчивост е по-голям от максималното налично финансиране за Словакия, финансирането, разпределено за плана за възстановяване и устойчивост на Словакия, следва да се равнява на цялата сума на финансовото участие, налично за Словакия.

(50) В съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 изчисляването на максималното финансово участие за Словакия трябва да бъде актуализирано до 30 юни 2022 г. Поради това в съответствие с член 23, параграф 1 от посочения регламент сега за Словакия следва да се предостави сума, така че да бъде сключено правно задължение до 31 декември 2022 г. При необходимост, след актуализирането на максималното финансово участие, Съветът по предложение на Комисията следва да измени настоящото решение, за да включи актуализираното максимално финансово участие без ненужно забавяне.

(51) Подкрепата, която ще бъде предоставена, ще се финансира от заеми от Комисията от името на Съюза въз основа на член 5 от Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета[5]. Подкрепата следва да бъде изплатена на вноски, след като Словакия изпълни задоволително съответните ключови етапи и цели, определени във връзка с изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост.

(52) Словакия е поискала предварително финансиране в размер на 13 % от финансовото участие. Тази сума следва да се предостави на Словакия, при условие че влезе в сила споразумението за финансиране, предвидено в член 23, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241, и в съответствие с това споразумение.

(53) Настоящото решение не следва да засяга резултатите от процедурите, свързани с отпускането на средства на Съюза по всяка друга програма на Съюза, различна

[5] ОВ L 424, 15.12.2020 г., стр. 1.

от програмата по Регламент (ЕС) 2021/241, или процедурите, свързани с нарушения на функционирането на функционирането на вътрешния пазар, които могат да бъдат открити в частност съгласно членове 107 и 108 от Договора. То не отменя посоченото в член 108 от Договора изискване към държавите членки да уведомяват Комисията за случаите на евентуална държавна помощ,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост

Одобрява се оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Словакия въз основа на критериите, предвидени в член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/241. Реформите и инвестиционните проекти в рамките на плана за възстановяване и устойчивост, мерките и графикът за мониторинг и изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително съответните ключови етапи и цели, съответните показатели, свързани с изпълнението на предвидените ключови етапи и цели, както и редът и условията за предоставяне на пълен достъп от Комисията до съответните основни данни, са определени в приложението към настоящото решение.

Член 2

Финансово участие

1. Съюзът предоставя на Словакия финансово участие под формата на безвъзмездна подкрепа, възлизаща на 6 328 586 359 EUR[6]. Сума в размер на 4 642 807 510 EUR е налична за поемане на правно задължение до 31 декември 2022 г. В зависимост от актуализацията, предвидена в член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241, чрез която за Словакия се изчислява сума, равна на или по-голяма от тази сума, се поемат правни задължения за отпускането на допълнителна сума в размер на 1 685 779 848 EUR от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2023 г.

2. Комисията предоставя финансово участие от Съюза на Словакия на вноски в съответствие с приложението. Сума в размер на 822 716 227 EUR се предоставя като предварително финансиране, равняващо се на 13 % от финансовото участие. Предварителното финансиране и вноските могат да бъдат изплатени от Комисията на един или няколко транша. Големината на траншовете зависи от наличието на финансиране.

3. Предварителното финансиране се отпуска, при условие че влезе в сила споразумението за финансиране, предвидено в член 23, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241, и в съответствие с това споразумение. Предварителното финансиране се уравнява чрез пропорционалното му приспадане от изплащането на вноските.

4. Отпускането на вноските в съответствие със споразумението за финансиране зависи от наличието на финансиране и от решение на Комисията, взето по

[6] Тази сума съответства на разпределените финансови средства след приспадане на пропорционалния дял на Словакия от разходите по член 6, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241, изчислен в съответствие с методологията по член 11 от посочения регламент.

член 24 от Регламент (ЕС) 2021/241, че Словакия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени във връзка с изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост. При условие че правните задължения, посочени в параграф 1, са влезли в сила, те могат да бъдат допустими за плащане, ако ключовите етапи и целите бъдат изпълнени не по-късно от 31 август 2026 г.

Член 3
Адресат

Адресат на настоящото решение е Словашката република.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател